UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini

Albertus <de Padua>

Vlme, 1480

[Prima pars]

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Visual Library

et octoginta milia virorum. exaltauit ſe nabugodonoſor. et in
morē beſtie conuerſus eſt. exaltauit ſe Holofernes et mulier ca
put eius abſcidit. exltauit ſe ſupbus Anthiocus. et a vermibus
conſumptus eſt. hoc eſt illud viciū ꝓpter qd̄ maxime extirpan=
dū xp̄s carnē aſſumpſit. ↄtra qd̄ vt dicit Aug. tota maxime mi
litat doctrina xp̄iana. vn̄ ſolā humilitatē criſtus ꝑmittit docere q̄
ad ſe venerint. dicente Au°. o doctrinaꝫ ſalutareꝫ. o mgr̄m dn̄m
qꝫ mortaliū. qui nō dixit. diſcite a me fabricare mundū. aut mor
tuos ſuſcitare. ſed quia mitis ſum et humilis corde. Deinde po=
nit cauſam iuſtificatōis publicani. et qui ſe hūiliat exaltabit. eſt
ei humilitas virtus alata. que eleuat ſe habentes. Itē eſt ſcala
a terra pertingens ad celū. Item eſt via regia abſqꝫ omni ꝑiclo
vnde cum beato Anthonio fuiſſet mundus oſtenſus vndiqꝫ ple=
nus laqueis clamauit ipſe. heu quis iſta euadet Rn̄ſuꝫ eſt ei ſo
la humilitas: Rogem⁹ ꝛc.

Dn̄ica xi. poſt penthecoſtes Sermo lxi.

Xiens ih̄s de finib⁹ tiri venit ꝑ ſydoneꝫ ad ma
re galilee ꝛc. Mar. 7. q2 deus nulla obligatōe
ſꝫ plena liberalitate p̄ſtat beneficia. ideo rogari
debet de conferendis ⁊ de collatis beneficiis lau
dari. quod factum ē in ſanatione infirmi. de q̄
agitur in preſenti euangelio. quod diuidit in tres ꝑtes. in qua
rum p̄ma ponitur deuota fideliū deprecatio. in ſcd̄a tangit beni
gna xp̄i exauditio. ibi et apprehendens eū ꝛc. in tercia ſubdit ſe=
quens miraculi predicatio. ibi et p̄cepit illis ꝛc. A Circa
primū tria facit. p̄mo enim ponit aduent⁹ criſti ad locū miracu
li: exiens ih̄s de finibus tiri: tirus vt dicit glo. ſuꝑ Yſa. 23. no=
biliſſima ciuitas fuit chananeoꝝ vbi dominus ſanauit filiā cha
nanee a demonio. et eſt ipſa ciuitas metropolis. ꝓuincie fenicū
vnde fuit Dido que edificauit carthaginem. que genti cartha
ginenſium nomen dedit ſue originis: vt punici quaſi fenici no
minentur. ipſa ciuitas tirus vt dicit glo. fundata erat in inſula
magni maris. tante glorie ⁊ potencie. vt oēs mundi nationes
illuc confluerent. queqꝫ mundi precioſa illuc deferentes: ꝓut le=
git̄ Eze. 27. vnde maximū erat totius mundi negociatōis foꝝ
ſed tn̄ ꝓpter innumerabilia pc̄ta ciuium. et maxime ꝓpter eorū
ſupbiam dei iudicio Nabugodonoſor tribus annis eaꝫ obſedit
et decem menſibus edificās agerem in gyro et municiones pro
ut p̄dicitur in ꝓphecia Eze. 26. quā captā fundit⁹ euertit ⁊ q̄ p̄
mo erat ſtatio nauium facta eſt ex ſolitudine ſiccatio ſagenaꝝ.
voluit autem dictus nabugodonoſor eā facere ↄtinentem terre ſꝫ

non potuit·poſt·70. vero annos reedificata fuit ciuitas·ſicut p
dixit Yſa·23 quã Alexander magnus de egipto rediens cũ vi
ctoria ſubiugauit·et miniſterio ethiopũ multa᷑ꝗ gentium la-
pidibus et arborib9 fecit terre continentẽ·igitur patet vñ veni
ebat dominus B Deinde ponit qua tranſiuit: venit ſydo
nem: Sydon ciuitas opulentiſſima eſt·quã fenices mare rubrũ
tranſeuntes edificauerunt.et propter habundanciã piſciũ qui
ibi capiuntur. eam vocauerunt ſydon. nam piſcẽ fenici ſydon
appellant· vel ſic dicta eſt ciuitas illa a ſydoniis natis ex ſydo-
ne ꝑmogenito chanaan qui eam edificauerat. Deinde ponit q̃
peruenerit: ad mare galilee: relicta tiro et ſydone regione gen
tilium ad iudeos venit ne preberet iudeis occaſionem exiſtimã
di eum legis trangreſſorez·ꝙ ſe gentilibus admiſceret·quia ve
ro ſupra mare galilee multe regiones erant. oſtendit ad quã il
larum venerit: inter medios fines decapoleos: decapolis gre-
cum nomen eſt·et dicitur a deca quod eſt decem. et polis quod
eſt ciuitas. dicitur igitur xp̃s veniſſe ad mare galilee ſm Be.
in ea parte cui e regione contrapoſita eſt regio decem ciuitatuz
circa pellam et gazaram contra galileam C Nota qꝛ iſte
chriſti progreſſus ſignificat aduentum ipſius ad gentes. tyrus
enim anguſtia interpretatur·et ſignificat ſynagogam que ãgu
ſta erat·in paruo enim populo·et anguſtato cerimoniis cogno
ſcebatur deus Yſa: 49·anguſtus eſt mihi locus·fac ſpacium mi
hi vt habitem. et ideo a finibus iudeorum exiens fides chriſtia
na·venit ſupra mare preſentis ſeculi in latitudinem gentium. q̃
10: ciuitatum numero intelligitur·2·Reg·19· Reſpondit vir
iſrahel ad viros iuda decem partibus ego maiox ſum apud rgẽ
magiſq3 ad me pertinet dauid q̃3 ad te. Venit autez chriſtus in
latitudinem gentium per ſydonem·que venatio interpretatur
quia piſcationis venatione facta per aplos ad nos venit noticia
a nominis dei D Vel tyrus mentem ſuperbaz ſignificat
vnde ipſi regi tyri dicitur in figura primi angeli qui eſt rex ſup
omnes ſuperbos. eleuatum eſt cor tuum et dixiſti deus ego ſuz
et in cathedra dei ſedi in corde maris Eze. 28: cathedra dei mẽs
humana eſt·in qua ſuperbiente ſedet ſuperbie princeps·: ſumit
autem ſuperbia originem ex complacencia ſuiipſius·vnde Au.
fundamentum babilonie ciuitatis eſt amox·et ſui cõplacencia:
ex hoc vero tyrus humana ſcʒ mens ſupbit·qñ ſibiipſi compla
cet in actibus·in virtutibus ⁊ in potencia. Eze·27·o tyre tu di
xiſti perfecti decoris ego ſum·quantum ad virtutem ⁊ in corde
maris ſita·quantum ad potenciam·Sed aduertendum·qꝛ non

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

omnis ſuiipſius complacencia cauſat ſuperbiam. licet quelibet
ſit occaſio ſuperbendi. ſicut eniꝫ poſſunt placere alie creature ab
ſqꝫ peccato. vnde pſ̄. delectaſti me domine in factura tua ꝛc. ita
abſqꝫ ſuperbia poteſt aliquis ſibiipſi complacere. quatuor autē
requiruntur in complacencia ſui ne ſit damnabilis. primo ꝙ ſit
de veris bonis. vt in vigore anime. de ſubtilitate ingenii. de gra
ciis donis et virtutibus. non quemadmodum dicitur de aliqui
bus Prouer. 2. gaudent cum malefecerint et exultant in rebus
peſſimis. Secundo oportet ꝙ complacencia non excedat ipſorū
bonorum menſuram. ſicut enim frequenter plus placet mulier
ꝗꝫ ſit placibilis. ita quidam ſibiipſis etiam de veris bonis plus
placent ꝗꝫ ſint placibiles. non enim minus excecat mentem: qd
eſt interius eo quod eſt exterius. Tercio requiritur ꝙ non perſi
ſtat aliquis in ſuipſius complacencia. ſed ad dominum referat:
qui hoc dedit. vnde ſibi complaceat. Auguſtinus. 4. confeſ. 12.
Si placent corpora deum lauda ex illis. et in artificem eorū re
torque amorem. ne in his que tibi placent ipſe diſpliceas ſi pla
cent anime in deo amentur. Quarto requiritur vt ſic conſiderē
placibilia ſibi. ꝙ etiam attendat proprios defectus. ne ex illꝭ ſu-
perbiat. et hos non emendet. fatuus ei eſt qui alienū op9 ſic cō
ſiderat. ꝙ ſuum proprium negligit. vere autem bona placibilia
opera dei ſunt. defectus vero eſt ex nobis. vnde Oſee. 13. iniqui
tas tua ex te. ſalus autem tua non niſi ex me. quapropter non mi
nus ſunt conſideranda ea in quibus anima ſibi diſplicet. vt ea
corrigat ꝗꝫ ea in quibus ſibi complacet Qui vero aliter ſibi com
placet ꝗꝫ dictum eſt. ille ſtatiꝫ icipit edificare turr̄ ſupbie ciuitatē
cuius fundamentum eſt inordinata ſuiipſius complacencia. de
qua conſurgit paries ſuperbie diſtinctus triplici ordine. ſcilicet
tumore ſui. contemptu proximi. et irreuerencia dei E Ex
tumore mentis quatuor procedunt edificia. ſcꝫ vana gloria. cu
ius manſiones ſunt ypocriſis. oſtentatio. ſuperſtitio. et arrogā
cia. Alterum edificium eſt accidia. que negligit bene operari cu
ius manſiones ſunt tedium virtutis. ſtupiditas mentis in peni
tencia. Tercium edificium eſt diſſolutio in proſperis. cuius mā
ſiones ſuns luxuria. gula. vanitas. et auaricia. que tribuit vn
de predicta vicia fabricentur. Quartum edificium eſt impaciencia
a in aduerſis. vnde oriuntur iſte manſiones. idignatio aduer
ſus dominum. abnegatio eius. blaſphemia. deſperacia Item ex
contemptu proximi tria eriguntur edificia. ſiquidem proximus
non ſit magni valoris. de eo eſt imiſericordia. cuius manſiones
ſunt quecunqꝫ vicia oppoſita opibus pietatis. ſi vero ſit extimatō

ꝙ proximus ſit alicuius virtutē· tunc eſt ſecunduꝫ edificium. ſci
licet inuidia que gaudet de malo· et dolet de bono. cuius manſi
ones ſunt detractio. calumpnia. irriſio· ſi vero iam proximus tā
te ſit virtutis· vt videatur offendiſſe· tunc eſt tercium edificiuꝫ
ſcilicet ira· cuius manſiones ſunt diſcordia. ſcandalum· ſciſma· o
diuꝫ: homicidiū Item ex irreuerencia dei procedunt duo edifici
a. ſcilicet ingratitudo de perceptis. et preſumptio de percipiēdiſ
ſacrilegium· diuinatio: omnis ars magica· heresis· et ſymonia
quorum enumerare manſiones longum eſt· Hec eſt ciuitas ma
ledictionis ſuperbie quam qui edificat· edificat ad gehennaꝫ ip
ſa nanqꝫ eſt habitatio demoniorum· vt dicitur Apoc· 18· veni=
ens itaqꝫ dei filius ad mare preſentis ſeculi in mediam extermi=
nii terram proſiliit· vt dicitur ſap. 18· et exiuit a tyro ciuitate ſu
perbie. et ab omnibus finibus eius . quia ſemetipſum exinani=
uit· formam ſerui accipiens. nec vllum vitium edificii ſuperbie
in eo repertum eſt· ſed venit ad nos per ſydonem paupertatis:
et humilitatis· eodem autem modo adhuc ipſe chriſtus exit ab
omni mente ſuperba: quia inflata mens eum continere non po
teſt· vnde tyrus anguſtia dicitur· quia ſuperba mens quanto ā
plius inflatur: vt ſit cathedra dyaboli. tanto amplius anguſta=
tur· ne deum ſuſcipere poſſit· ¶ Secundo ponitur īfirmi
cuiuſdam preſententatio et adducunt ei ſurdum et mutum. ſur=
di ſunt omnes peccatores et muti Mich· 7· ponent manum ſu
per os. aures eorum ſurde erunt· ſurdi quidam ſunt ad clamo
rem chriſti· qui clamauit dictis factis morte vita deſcenſu aſcen=
ſu· vt redeamus ad eum. ſicut dicit Auguſtinus· 4. confeſ· quaꝫ
vocem Lazarus de mouumento audiuit· · terra quia tremuit. ce=
lum quia obtenebratum eſt· petre quando ſciſſe ſunt· et monu=
menta quando aperta ſunt Item non audiuit predicatores qui
ſūt dei precones. ſūt ei velut aſpis ſurda que non exaudit vocē
incantantium. incantatores ſunt · vt exeat aīa de cauerna dya=
boli. vt venenuꝫ abiiciat vt contrectari ſe permittat. exit per cō
tritionem· abiicit venenum per confeſſionem. contrectatur per
ſatiſfactionem· Item ſurdi ſunt peccatores ad vocem ſcripture: q̄
eſt liber ſtatutorum dei· que tamen ſic clamat inceſſanter· vt ali
quando audiatur. Yſa· 29· audient in illa die ſurdi verba libri
Item ſurdi ſunt peccatores ad clamorem creature. que tota cla=
mat ſe defectibilem· et deum eſſe amandum· Ber· mundus cla=
mat ego deficio· caro clamat ego inficio· dyabolus clamat ego
decipio. chriſtus clamat ego reficio· quem ergo ſequeris miſer
homo· Item ſurdi ſunt ad illam vocem potentiſſimam· Surgite

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

mortui venite ad iudicium. Item nec illam aduertunt vocez dā
nationis. Ite maledicti in ignem eternum qui paratus eſt dya
bolo ꝛc. Item nec clamorez glorificationis audiunt. venite bene
dicti patris mei .ꝛc. Muti ſunt etiam peccatores ad confeſſionez
peccatorum. ad dei laudem. ad prolationem verboꝝ edificatio
nis aliorum. Tercio ponitur deprecatio: et deprecabantur euz
vt imponeret illi manum. efficax enim eſt chriſti manus ad ſal
uandum Yſa. 59. non eſt abbreuiata manus domini vt ſaluaē
nequeat. hec eſt illa manus que plantauit aurem: ꝯ formauit
os hominis ꝯ linguā. exo. quis fecit os hominis. aut quis fabri
catus eſt ſurdumet mutum. nonneego et cetera.

Secunda pars. S

Ecundo cum dicitur. Et apprehendens eum ꝛc. poni
tur benigna precantium exauditio. vbi duo fecit. ꝑ
mittunt enim ſeptem que operatus eſt in hoc miracu
lo. Primum eſt infirmi apprehenſio: et apprehendenſ
eum: vt enim humanum genus liberaret a morte. naturam no
ſtram aſſumpſit. Hebreoꝝ. z. nuſq̄ angelos apprehendit: ſed ſe
men Abrahe apprehendit. vt per mortem eum deſtrueret. q̇ ha
bebat mortis imperium. et eos liberaret qui erant obnoxii ſui
tutis. ſic etiam vt hunc liberaret apprehendit manu Hiere. zi.
apprehendi manum eorum vt educerem eos de terra egipti. Se
cundo ponitur ipſius ſequeſtratio: de turba ſeorſum: et hoc ꝓp
ter tria. Primo ſcdm Criſuſtomum: vt doceat nos fugere inanē
gloriam. ne opera noſtra faciamus coram hominibus. Secundo
vt dicit gloſa quatenus doceat: ꝙ principium ſanande mentis
ē a turbis cogitationū ſegregare dolentem. Tercio ne tumul
tu turbe impediretur ſurdus ab intentione diuina. Tercio po
nitur digitorum immiſſio: miſit digitos in auriculas eius: pri
mo quidem. quia digiti pertinent ad operum diſtinctionem vt
igitur audiendo diſceret quid qualiter eſſet agendum. digiti i
aure eius ponuntur. Secunda vt diuina lex in tabulis cordis
eius ſcriberetur ſcripta digito dei. Tercio quia digiti dei ſignāt
dona ſpiritus ſancti. per que eſt ſpiritulis mens auditus. h
Quarto ponitur ipſius lingue medicatio: et expuens tetigit li
guam eius: ecce nouum medicinale vnguentum. Theophilus
omnia membra corporis chriſti diuina exiſtunt et ſancta. etiaz
ſputum quod eſt ſuperfluitas. Quinto ponitur aſpectus in celū
et ſuſpiciens iheſus: et hoc ideo. vt dicit Beda. quatenns oſtē
deret inde mutis loquelam. inde ſurdis auditum. inde cunctis in